

بهره‌برداری بهینه آب کشاورزی و نقش آن در مقابله با خشکسالی: امکانات و

محدودیت‌ها

غلامرضا سلطانی^۱

۱-استاد بخش اقتصاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

چکیده

در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد آب استحصالی در بخش کشاورزی مصرف می‌شود. این در حالی است که متوسط مصرف آب کشاورزی در دنیا کمتر از ۸۰ درصد منابع آبی می‌باشد. با توجه به افزایش سریع تقاضا برای آب شهری و صنعتی و کاهش سرانه آب در نتیجه رشد جمعیت و قرار گرفتن کشور در منطقه خشک و نیمه خشک، بخش کشاورزی با رقابت فزاینده‌ای در مصرف آب مواجه است. این رقابت در بسیاری از موارد بویژه در مواقع خشکسالی موجب از دست رفتن سهم آب کشاورزی به نفع شهر و صنعت شده است. بدین ترتیب بخش کشاورزی با این دوگانگی مواجه می‌باشد که باید هم آب کمتری مصرف کند و هم تولید بیشتری عرضه نماید. بنابراین افزایش کارایی و مصرف بهینه آب در کشاورزی با استفاده از ابزارهای مدیریت تقاضا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. در این مقاله ضمن بررسی امکانات و محدودیت‌های صرفه جویی در آب کشاورزی بمنظور مقابله با خشکسالی، عوامل ایجاد کننده فاصله کارایی و چگونگی کاهش فواصل موجود و راهکارهای ارتقاء کارایی مصرف آب کشاورزی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در پایان ضرورت رویکرد جامع به کارایی مصرف آب کشاورزی مورد تأکید قرار گرفته و نتیجه‌گیری شده است که مدیریت منابع در شرایط محدودیت شدید آب در واقع مدیریت خشکسالی است که مبتنی بر مجموعه‌ای از راهکارهای مدیریت تقاضا و عرضه آب می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: پتانسیل بهره‌وری، فاصله کارایی، خشکسالی، فاصله فن آوری، الگوی کشت، کارایی حوضه‌ای